Dépot légal
LE DIRECTEUR GERANT
Huỳnh

NĂM THỨ NHẤT SỐ 37 — MỖI SỐ 0 $ 05 — NGÀY THỨ TƯ 15 DÉCEMBRE 1927

DÉPOT LÉGAL INDOCHINE N° 7409

GIÁ BÁN

	DÂNG-PHÁP	NGOẠI-QUỐC
Một năm	3$00	6$00
Sáu tháng	2.00	3.50
Ba tháng	1.50	2.00

Mua báo phải trả tiền trước. Thư và mandat gởi cho M. THÂN BÌNH-PHIÊN. Ai đăng quảng cáo việc riêng tin thương nghị trước.

TIẾNG-DÂN

敲民

LA VOIX DU PEUPLE

Mỗi tuần xuất bản hai kỳ thứ tư và thứ bảy

Chủ-nhiệm kiêm Chủ bút
HUỲNH-THÚC-KHÁNG

Quản lý
TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN

BẢN QUÁN
Đường Đông-Ba, Huế
Giây thép mới số 62
Giây thép TIẾNG DÂN - Huế
Hộp thơ số 31

Buổi nhỏ đã thụ một cái giáo-dục bất lương thì những nết xấu đến khi già cũng còn cứ giữ.

(Mme de Genlis)

MỘT ĐỀU CỐT YẾU VỀ VIỆC GIÁO-DỤC TRẺ CON

Hậu vận nước nhà ra thế nào là ở trong tay phường thanh niên, mà tiền đồ thanh niên ra thế nào là ở nơi nền giáo dục. Cái thời kỳ giáo dục vẫn có trình hạn, mà về lúc ấu trĩ thì lại quan hệ nhứt. Ông Giản-nghi có nói rằng: « cái tánh mà tập quen từ buổi nhỏ là tánh thành tự nhiên » (Thiếu tánh nhược thiên tánh, tập quán như tự nhiên) bởi vậy cho nên đương thời kỳ đó mà vun trồng nhằm phép, thì cái đều hay nết tốt, từ đó mà gầy nên, dìu dắc sai đường, thì tánh xấu, thói hư, đã từ đó mà thành tập.

Sự giáo-dục trẻ con thì không những là chỉ luyện tập thân thể cho khỏe mạnh và mở mang trí tuệ cho thông minh mà thôi đâu, lại còn phải giữ gìn cái lương tâm cho sáng rõ, dưỡng cái tính linh cho cao thượng nữa mới là hoàn toàn được. Dầu có sức khỏe hơn người và tài trí có thừa nữa mà tâm địa không ra gì thì cũng là một người còn khuyết điểm.

Vậy cái sự giáo dục là phải làm thế nào cho đứa trẻ ngày sau nó thành người lương thiện, biết liêm sỉ, biết trọng điều lành, điều phải. Như thế thì cần phải mở mang cái lương tâm, tu tỉnh những cảm tình và luyện tập cái chí ý của nó, để khiến nó làm đều lành và đều phải cho quen. Đức dục là một việc rất khó, rất quan trọng, vì rằng không những là chỉ dạy cho trẻ biết đều lành, đều phải mà thôi, lại phải làm thế nào cho nó ham mến và muốn làm đều lành đều phải nữa mới được. Những bài học, những bài dạy về luân-lý cũng không đủ gây nên cái đức hạnh cho trẻ, còn phải làm thế nào cho đứa trẻ được chịu cái ảnh hưởng sự đức hạnh của cha mẹ anh em thầy bạn. Phải khiến thế nào cho mọi sự nó học tập ở trường và cách ăn ở ở nhà đều chú vào sự đức dục của đứa trẻ nữa mới được, chứ không thì dầu có tài giỏi mà hữu tài vô hạnh cũng không được là người có nhân cách.

Đức dục ở trong nhà. — Đức dục là việc ở trong nhà trước hết cả; thứ nhất là về mấy năm đầu đứa trẻ chưa đi học được, ở trong nhà hơi có việc gì cũng có thể cảm đến thần-trí nó, mà thành cái thói quen, có khi chung thân cũng không bỏ được. Vậy cho nên ở trong nhà cha mẹ muốn cho con ngày sau thành người tử-tế thì phải giữ-gìn từng tí một, đừng để cái gì hại đến tính nó được, mà bổn phận người mẹ lại quan trọng lắm nữa, bởi vì lúc cha ăn cho bú, lúc trò chuyện nói cười, thường hay có người mẹ ở bên cạnh đứa trẻ. Người mẹ mà hiền hậu, nhân-từ thì sau đứa con cũng tập nhiễm được tính tốt ấy.

Còn người cha thì phải đi làm lụng không mấy khi ở nhà; mà cha có dạy con thì dạy được đôi ba điều khôn ngoan và những sự chịu khó làm lụng cho thành thân người mà thôi, chứ cái ảnh-hưởng của người cha không mấy khi bằng cái ảnh-hưởng của người mẹ được.

Cha mẹ ở nhà biết dạy con thì sau con mới biết lễ-nghĩa liêm-sỉ, biết nhân-từ khi-tiết, chứ nếu cưng quá, để cho nó lười biếng ngỗ-ngịch quen thân, thì yêu con như thế là làm hại con đó. Lắm nhà hiếm hoi, được đứa con thì không ai dám nói nặng đến một lời, không ai nỡ bắt làm một việc gì: muốn ăn gì cũng cho, muốn đòi gì cũng được. Đến sau lớn lên một ngày một hư làm tan cửa nát nhà, làm ô-danh xấu tiếng cha mẹ. Bấy giờ cha mẹ mới ngồi thở dài thở ngắn kêu rằng: « Nhà vô phúc cho nên sinh con ra thế ».

Nào có phúc phận gì đâu, chẳng qua là tại mình không biết nuôi con, dạy con cho nên con hư, là lỗi tại mình cả. Ai có con nên giữ gìn sự giáo dục lúc đầu chớ không thì quen thân mất nết, không thể nào sửa lại được. Tục ngữ có câu rằng: « bẻ không vin lớn gẫy ngành » chính là nghĩa ấy. Vậy sự giáo dục của trẻ con là một sự cha mẹ ở nhà phải lo hơn cả.

Đức dục ở nhà trường. — ở nhà trường có thầy có bạn và có phép tắc lề nghi đặt ra để hiến trẻ học tập cho ngày sau thành người tử tế. Ở trường học thì ông thầy phải biết tâm lý học trò mới có thể dạy được, nhất là về đường đức dục lại phải cẩn lắm nữa; vì rằng đức dục quan hệ đến lương-tâm, cảm-tình và chí-ý của con người ta. Nếu người giáo dục mà không biết rõ những đều ấy, thì khác nào như người chữa đồng-hồ mà không biết máy đồng-hồ chạy ra làm sao? Đã đi dạy học thì phải tinh nghề dạy học mới được.

Bẩm tính của trẻ con thiện, đều ấy từ xưa đến nay đã có nhiều nhà hiền-triết bàn luận lắm rồi. Như Khổng-tử, Mạnh-tử và Ru-xo (Rousseau) thì cho là thiện, như Tuân-tử và những thần-học bác-sĩ ở Port Royal (1) thì cho là ác. Hai bên đều có thiên cả. Duy chỉ có một đều đúng hơn là cứ như ý-kiến Cáo-tử nói ở trong sách Mạnh-tử và những người triết-học về thời bây giờ đã xét kỹ về việc ấy thì cho trẻ con sinh ra, bẩm tính của nó hoặc thiện, hoặc ác, hoặc di-truyền, hoặc đặc-biệt, đều có đủ cả, nhưng nó chưa phát hiện ra đó mà thôi.

Dầu một đứa trẻ con có tính tốt mặc lòng cũng còn có tính xấu, mà có tốt cả cũng phải rèn tập giữ gìn mới khỏi hư. Vậy cho nên phải có giáo dục để tìm những phương pháp hợp với đạo lý mà dạy dỗ đứa trẻ cho nên người. Xem như thế một đứa trẻ con có thể hay cũng được dở cũng được, tùy cảnh-ngộ và tùy giáo-dục. Hễ người giáo dục mà biết xem xét lẽ lý đứa trẻ cho rõ, rồi lấy lòng thân ái, lấy cách dịu dàng mà gây những tính tốt lên, trừ những tính xấu đi thì sự giáo dục của trẻ con thế nào cũng có ngày thành công được.

LÊ XUÂN-LIÊN

(1) Port Royal ngày trước là cái nhà ở nước Pháp để cho những bậc hiền triết yếm thế vào đấy tu và làm sách.

VẬN-VĂN

Tức sự

Sống mặc ai mà chết mặc ai;
Nhân tình như thế thế thì thôi.
Nói cùng miệng miệng cùng dơ miệng;
Nước rưới bao giờ ngấm lá khoai.

II

Nói gió vừa rồi lại nói giăng;
Nói thăng ai nói cứ nhân rằng.
Người sao chẳng biết đường lai tới,
Có lẽ giời đâu mách rứa chăng ???

TRÚC NAM

Vịnh ông nguyễn-Trại

Nồi nhà nồi nước nồi thương sanh,
Hào kiệt sao cho nên lặng danh.
Nước Tổ nghĩ thương tranh chấu Việt,
Thù cha chẳng đội một trời Minh.
Nam-quan vút bẩn tinh nhi-nữ,
Bắc phạt gầy nên cuộc nghĩa-binh.
Bài cáo Bình ngô gương ái quốc
Giở xem còn thấy vin gươm linh.

Bánh xe nước

Vùng vẫy giang hồ một chiếc thân,
Phong ba dồi dập biết bao lần.
Vành ngoài gin chắc dăng đoàn-thể,
Trục giữa gây thêm sức chuyển vần.
Chẻ ngại chi trời mưa nắng hạ,
Bẩn toàn vì đất lưới mưa xuân.
Nước non đã có cơ-quan sản,
Bưa cả xin ai gắng chút cần.

TÚC-TRAI

TẠP-LOẠI

Phong-tục Âu-Mỹ

(*Tiếp theo*)

IX

Lòng công cọng và lòng từ thiện

Người Âu-Mỹ, vô luận đàn ông hay đàn bà đều giầu về lòng công cọng. Phàm những công việc chính đốn quan hệ đến công chúng như tu sức công viên, cải tạo đạo lộ, lập học hiệu, mở y-viện, bỏ vàng ra mà không tiếc là đều do lòng công cọng đã phát đạt mà ra vậy.

Vô luận tại nơi đô hội, hay chỗ điền xa, đều có đồ-thư quán, nhân dân bất kỳ sang hèn rai gái, lúc thong thả đều đến xem sách, lấy làm một việc đại lạc; đồ thư-quán thường mở để tiện người lại xem. Ai đến thời chọn sách, rồi lấy ra đưa tới chỗ bàn kỷ đã đặt sẵn sàng mà xem, xem xong lại y chỗ cũ mà bỏ vào tủ. Ở những chỗ đồ thư lớn, mỗi ngày người tới xem có đến hàng ngàn, mà thư viện không hề mất mát tổn hại. Trong sách có nhiều bức vẽ rất tinh xảo, nhưng không ai dám cắp trộm đem đi. Vì người duyệt-lãm cho rằng: sách vở là của công cọng, làm tổn thất là một điều đại bất nghĩa. Lại người xem sách ra vào nín hơi nhẹ bước, không hề dọc to tiếng. Ai ra vào đều được tự do, không bị người quản-lý hỏi han câu thúc.

Cho đến bác-vật-quán, hội-họa-quán, âm-nhạc-đường, động-vật viên cũng đều như ở đồ thư quán. Ai vào những chỗ ấy cũng tịnh nhã tục-mục, người lớn đã vậy, con trẻ cũng thế. Những đồ trân thiết, những vật bài trí, không dám mó tay tới sợ làm bẩn thỉu đi, mà mang tội bất đức.

Có một người học sinh nước ta từng du học tại thành Mạ-nhị-bố-nhị-hi ở nước Nhật-nhị-mạn, về nói chuyện rằng: ở nước họ nhân dân địa phương nào đối với học hiệu địa phương ấy cũng đều đem lòng thân ái.

Phàm những sự có quan hệ đến học hiệu, người hữu chí trong địa phương đến học hiệu hội-diện cùng người đương sự mà trực trần ra, có tệ-đoan cũng trung cáo với.

Nói một lần, hai lần, ba lần mà người đương sự cứ những tệ mà không cải, mới đem việc đăng lên tân-văn tạp-chí để phê bình. Tân-văn tạp-chí họ không ề khinh đăng những việc có quan thiệp đến danh dự kẻ khác, cho nên đến kui có đăng chuyện gì thời thiên hạ ai ai mục lắm, mà người bị chỉ trích phê bình lấy làm đại sỉ nhục thông khổ như là bị tội chết vậy.

Không những ở một thành Mạ-nhị-bố-nhị-hi, tất cả các nước văn minh bên Tây đều có thói ấy. Vì thế nên các người đương sự rất lấy làm sợ, mà lo lắng sửa mình để khỏi đến lỗi lầm bị người bình phẩm.

Lại ở Mạ-nhị-bố-nhị-hi, các ẩm thực điếm đều dụng con trai, không dụng con gái là ý muốn bảo hộ tính hạnh cho học sinh, vì học sinh thường hay ra đấy ăn uống.

Người Âu-Mỹ thường chung tiền lo lắng đình nghiệp, cần lao liết kiệm, dã danh của, không dám lãng phí. Lao khổ trong vài mươi năm dành dụm được bao nhiêu, trù liệu chi cấp vào bản thân ngoài, còn thời đến lúc sắp chết đem cùng vào học hiệu, nhà thương hay cùng vào việc công cọng khác. Lấy thế làm hân hạnh, lấy thế làm đạt được mục đích. Vì bên họ, ai ai cũng lấy cái vui công cọng là vui, mà lo làm những việc từ thiện.

Ở Bắc-mỹ-hợp-chủng-quốc các đại tiểu học hiệu, mạnh á-học-hiệu, bần-dân bệnh viện, cô-nhi dục-viện, đại đề đều do các nhà từ thiện cùng tiền mà dựng lên. Chẳng những ở một Bắc-mỹ-hợp-chủng quốc, ở các nước Âu châu đều thế.

Đại đề người Âu-mỹ được sinh kế dư dũ, thời đem của thừa làm việc từ thiện như Giáp thời biểu đồng tình với bọn con côi, Ất thời biểu đồng tình với bọn mù lòa v. v. đều chuyên môn làm việc công cọng. Như ở Nhật-nhị-mạn các chỗ đứng xe, các nơi bán vé, thường để sẵn rương tiền, để thu tiền thêm hạ trợ cấp cho con nhà bần cùng có độc.

Tại thành Bố-lụy tư lao có đặt ra nhiều sở « Cứu cấp liệu dương ». Mỗi sở có một ông y-viên để cứu những người đi đường bị bệnh.

Người Tây chẳng những đem lòng bác ái đối đãi người đồng loại, đối với súc vật cũng thế. Như anh ngự xe biết yêu con ngựa mà không bắt lao khổ, đến mùa đông thời phóng nó cầm mạo nghiêm hàn, đến mùa hạ thời phóng nó cầm mạo khốc-thử.

Bên Âu-mỹ đến con trẻ cũng rất yêu cầm thú thảo mộc. Cho nên một nhánh cây một ngành gỗ không vô cố mà hủy thương đi. Những hạng chim nhỏ ở công viên hay ở ngoại đồng, trông thấy con trẻ không chút ủy tỵ. Vào khoảng mùa đông tuyết phủ dầy đất, chim con thường bay lượn trước cửa sổ các cậu bé con, các cậu liền ném lúa gạo cho ăn, ăn hết lại ném thêm không có ý mượn cách ấy mà bắt bớ chim chóc.

(*Còn nữa*)

HỌC TÙNG THÁI VĂN ĐẮC

Viện Nhân-dân đại-biểu Trung-Kỳ

Thông cáo cùng các ông Nghị-viên

Thưa các ngài

Từ ngày hội đồng (Juillet) đến nay, những đều yêu cầu riêng về các hạt, Tòa-khâm có lục tục trả lời, tôi đã chuyển giao cho mỗi người cả, duy có mấy vấn-đề chung:

1° Lập phòng giấy thường trực cho viện.

2 Cải cách các Hội-đồng địa-hạt.

3° Thể lệ Kiểm-tâm.

4° Hiến-pháp.

Vấn-đề thứ 1 thì hiện đương sắp đặt.

Vấn-đề thứ 2 thì có mấy ông trả lời, tôi đã đưa lên Tòa-Khâm, đại ý cũng như bài trả lời của tôi cùng ông Trạch đăng trên báo số 27 ngày 9 11 27 không khác bao nhiêu.

Còn vấn-đề thứ 3 cùng thứ 4 thì ngày hội-đồng đã bàn qua mà chưa nhứt định. Nay các ngài có ý kiến gì nữa, hoặc có khảo cứu được đều gì, xin cứ gởi đến cho tôi, đặng thảm chước cho được đồng ý.

Này kính cáo

Nghị-Trưởng Huỳnh-Thúc-Kháng

NGHĨA VỤ! NGHĨA VỤ!

Mau mau!! dân Thanh-hóa không nhà không cửa, bị đói bị lạnh, đên mây chục vạn, mà sô tiền cứu giúp chưa thâm vào đâu!

PHỤ-NỮ ĐỐI VỚI HÒA-BÌNH

Trong số báo 35, bản báo có đăng tin ông Dương-văn-Giáo ở Pháp đã về, cùng một chuyến tàu ấy lại có bà Camille Drevet và cô Pye sang nữa. Ông Dương-văn-Giáo, nguyên là trọng-sư ở Pháp, ông đã từng làm lãnh-tụ cho chi-bộ của đảng Lập-hiến Nam-Kỳ ở Pháp (ở Đông-dương thì ông Bùi-quang-Chiêu làm lãnh tụ) mấy lâu ông đã vận-động ở các báo chương, các Hội-nghị Pháp và các nước khác để biện-bộ quyền-lợi cho người Nam, theo tôn chỉ của đảng Lập hiến, cái tiếng của ông lâu nay hẳn đã nhiều người rõ. Còn bà Camille Drevet vợ góa quan bà Drevet, là hội-viên chi-bộ Pháp và cô Pye là hội-viên chi bộ Anh của hội « Phụ-nữ quốc-tế để bảo-thủ Hòa-bình và Tự-do ». Nguyên kỳ hội-đồng của ban Chấp-hành ủy-viên họp ở Liège (nước Bỉ), từ ngày 11 đến ngày 18 tháng 3 năm 1927, hội-đồng đã định năm nay phái hai người đại-biểu qua Trung-Hoa, để giao-thiệp với các phụ-nữ-đoàn do Tôn-phu-nhân (nữ-sĩ Tống khánh-linh) lãnh tụ. Bà Drevet và cô Pye chính là hai người phái viên của hội đồng cử đi Trung hoa.

Sau ông Dương-văn-Giáo xin mời hai phái-viên ghé qua Đông-dương thì hội Chấp-hành ủy-viên họp ngày tháng 9 trước đã chuẩn-hứa. Vậy bà Drevet và cô Pye trước khi sang Trung-hoa thì ghé lên Đông-dương để điều-tra về tình-hình chính-trị và xã hội, nhất là mấy đều này:

1o Bượn và thuốc phiện.

2o Luật lao-động, cách-thức vệ-sinh.

3o Giáo-dục và quyền ngôn-luận của bản xứ.

Nhân tiện xin nói lược về lịch-sử của hội « Phụ-nữ quốc-tế » này. Ngày tháng 5 năm 1915, đương hồi Âu chiến, các phụ-nữ mấy nước trung-lập định họp một Hội-nghị ở La Haye (Hải-nha, kinh-đô Hà lan) có phụ-nữ 14 nước tới dự, để tra-liệu phương-pháp phản-đối cuộc chiến-tranh. Các bà các cô trong Hội-nghị ấy đã định cái cơ sở cho sự hòa-bình vĩnh-viễn, và phác-hoạch cái chương-trình một hội liệt-quốc phổ-cập, dân-trị, và thực-tế.

Kỳ Hội-nghị tháng 5 năm 1919 ở Zurich, phụ-nữ các nước chiến-tranh được gặp nhau lần đầu, đàn-bà Pháp, đàn bà Đức đều tay bắt mặt mừng với nhau như chị em một nước. Chính ở Hội-nghị này mới định lên của hội là hội « Phụ-nữ quốc-tế để bảo-thủ Hòa-bình và Tự-do » (Ligue internationale des femmes pour la Paix et la Liberté) và định tôn-chỉ và kế-hoạch của hội. Tháng 7 năm 1921 lại có Hội-nghị ở Vienne, tháng 12 năm 1923 có Hội-

https://tieulun.hopto.org

nghị ở La Haye có đại-biểu 114 đoàn-thể đến dự để bàn về kế-hoạch « mở cuộc Hòa-bình mới », tháng 5 năm 1924 lại có Hội-nghị ở Washington để nghiên-cứu về mấy cái « Chế-độ quốc-tế mới ».

Hiện nay hội sở lập tại Liège, có 25 chi-bộ ở các nước. Hội có phát-hành một tờ nguyệt-báo gọi là « Pax » (Hòa-bình).

Trong Hội-nghị ở Washington năm 1924, bà Lidee Gustava Heemann là phó-hội-trưởng có diễn-thuyết sau cùng bà bỏ mấy câu mãnh-liệt kích-động rằng

« Hỡi phụ-nữ hoà-cầu phải nên thành-thực với mình, đừng có tin vào các Chánh-phủ, đừng có đảng mà ủng-hộ cho những pháp-luật hủ-lậu. Đừng có đánh đổ sự bạo-động nữa, đừng có hãm-mộ cái mãnh-lực tàn-ác nữa! Không phải là mãnh-lực đâu, chính là phá-hoại đó. Đừng nên hoài-nghi cái sức linh-cảm (inspiration) của mình. Phải làm sao cho mình được tự do rồi lại làm sao cho kẻ khác cũng tự do như mình; như thế thì sự tương-trợ, sự hòa bình sẽ được sinh-tồn vĩnh-viễn trong hội chúng ta.

« Cái chương-trình của chúng ta phải là một giang với cái danh-hiệu của hội vậy! »

VIỆC TRONG NƯỚC

TRUNG KỲ

HUẾ

Kết quả cuộc đá banh giúp dân bị-lụt

Như lời bản-báo đã đăng trước, chiều hôm 4 Décembre này, tại trường Tuế-đức đã mở cuộc đá banh lính Tây và người Nam. Người đi coi cũng khá đông. Tiền thu về cuộc ấy trừ tổn phí còn lại là 311$19.

Có một điều nên chú ý là đã có tám vạn mà phe người An-nam được bốn vạn. Xem thế thì biết về phần Thể-dục, người An-nam ta chẳng kém gì ai, nếu phần đức-dục tri-dục mà cũng được thế nầy, thì hay biết bao nhiêu!

Kỳ sơn

THỪA-THIÊN

Ông Thái giám con

Ngày xưa quân quyền tôn trọng nên thanh thế ông Thái-giám cũng lừng lẫy vênh vang; gần 30 năm nay, hầu như người ta đã quên mất hai chữ Thái-giám không ai nói đến, mới đây ở làng Dương-thương, Huyện Phú-vang, có hai vợ chồng sanh ra đặng một đứa con không ra trai mà cũng chẳng phải gái. Đặng tin, quan Huyện Phú-vang có sức đòi đến khám, quả thiệt như vậy, nên đã làm giấy bẩm Bộ-Lễ. Chiếu theo luật lệ Nam-Triều xưa thì thằng nhỏ ấy đặng nhà nước cấp lương để đến lớn cung sung chức Thái-giám.

Ông Thái-giám nầy sinh cũng có khi muộn quá.

T. H. Ao-Hồ

THANH-HÓA

Cuộc cứu tế dân bị lụt

Hồi 6 giờ ngày 30 Novembre hàn Hội đồng cứu tế đã họp Đại hội đồng tại nhà Hội Thương trong tỉnh, có quan Chánh công sứ và quan Tổng Đốc dự Hội, giải quyết về vấn đề phân phát tiền tài cho nạn dân, vậy cứ theo tờ của các quan Địa phương xét bẩm, vậy số tiền quyên được mới có ít, chỉ có thể phát cho hạng tối bần cùng: như hạng người bị thoát mạng định cấp 10$00, nhà bị trôi 5$00, thuyền đám 5$00, trâu chết 5$00, bò chết 3$00.

Tuy tượng hạt hai ít nhiều mà chẩu cấp trước, vậy nay Hội-đồng định phát 1 hạt kể sau này:

Huyện Nga-sơn	111$00
Phủ Tĩnh-gia	1215.00
Huyện Thạch-thành	435.00
Huyện Hoằng-hóa	2314.00
Tổng cộng....	4408.00

Các phủ, huyện khác còn mong ở tấm lòng từ thiện của đồng bào cứu giúp, sau sẽ lấy số tiền quyên được lục tục phát dần.

Bốn phủ, huyện kể trên này sẽ bắt dân đi phát từ ngày 8 Décembre 1927.

Hội đồng cứu tế dân bị nạn Thanh hóa kính cáo

Tấm lòng từ thiện đáng khen

Chúng tôi mới tiếp được bức thư và 1 mandat 2$00 của các cậu học sinh trường Âu-học tổng Văn-viên, phủ Hưng-nguyên (Nghệ-an) trong thư các cậu nói gom góp nhau mỗi cậu một vài xu để giúp anh em đương cơn binh địa ba đào.

Ôi! Món tiền tuy nhỏ mọn, nhưng tấm lòng từ thiện của các cậu đáng quý biết bao?

T. T. K.

Chết chẹt xe lửa.

Đêm ngày 25 Novembre vào hồi 11 giờ, xe lửa dồn toa, đè phải 1 người con gái dựt cổ và tay phải, không biết người đó quê quán ở đâu, đầu đội khăn trắng, mặc quần áo nâu, chân quấn sà cạp, chắc là một người lao động.

Sáng hôm sau, ông Cầm và sở Lục lộ tới khám cho mai táng.

M. Bình là sếp ga Thanh-hóa có cho 3$00 mua quan tài mai táng. Lâu nay hễ có người thiệt mạng ở đường xe lửa trong vòng gần Thanh-hóa, ông Bình đều cho 3$00 cả, thực đáng khen tấm lòng đầu nhân đạo của ông Bình.

T. T. K.

NGHỆ-AN

(QUỲNH-LƯU)

Đánh đá chết người

Sở Thương chánh Thanh sơn có một thầy mới được sung chánh ký sự gần một năm nay, thầy tuổi còn ít, tính lại nóng. Từ khi thầy tới sở cho đến giờ mà bảy tám người đầy tớ vì cái thủ đoạn đó, tới ở lại phải về ngay.

Mới đây, thầy thuê được một người ở Cầu-giát về, ăn làm thế nào, làm đến nỗi nổi cơn thầy lên, thầy túm lấy cổ đánh cho một mẻ đến bỏ mạng.

Việc xảy quan nhà thị thành tới khám minh bạch, đã làm biên bản, mà nghe đâu tử thi bị thương cũng khá nhiều.

Vậy sự thân oan đó đã nhờ quan trên soi xét.

Ôi! cũng tai mắt tay chân, không tìm ra cách sinh hoạt được, phải đem thân vào làm kẻ tôi đòi, lại gặp ông chủ tàn bạo như thế là uổng cả công sinh dưỡng. Thảm thay!

Quỳnh-sơn lại cảo

(NGHỆ LỘC)

Cũng vì oan ức chi đây?

Bữa 23 Novembre một người bị giam trong trại lính lệ huyện Nghi-lộc, thắt cổ mà tự tử.

Nghe nói người này có can việc gì đó, quan bắt giam đã hai tuần lễ nay mà chưa xử.

Không biết việc nầy quan nha có liên can đến không, hay là quan bẩm cũng xuôi chuyện cả.

Thật tình lại cảo

HÀ-TĨNH

(CẨM LỘC)

Việc xét nhà

Hôm 25 Novembre mới rồi, quan huyện Cẩm-lộc và nha thuộc học làng Cai-lương vào xét nhà ông Lê-Bình, xét khắp mọi nơi chả thấy giấy mà sách vở gì cấm, ngài liền vơ một tập báo Đông-pháp-thời-báo, quyển Nam-quốc-dân-tự-trị, tập án Phan-bội-Châu và quyển Anh-hùng-lệ quốc-sử bị, rồi kêu em ruột ông Bình đương ở phòng khác tới ký nhận. Ngài mang cả sách cùng báo và giải ông Bình về huyện.

Ôi! sách ấy có phải sách cấm đâu, quan trên làm thế thì oan ức quá!!

Mong rằng các sách báo bị cấm bất luận chữ gì) phải yết thị rõ ràng để quốc dân tiện bề tuân hành.

Việt dân: Hồng-Phong

T. V. H. lại cảo

BÌNH-ĐỊNH

(QUI-NHƠN)

Cu-ly xe đình công

Ở Qui-nhơn từ sáng ngày 2 Décembre nầy, tất cả những cu-ly xe-kéo đều đem xe dẫm vào tiệm cả, ở ngoài đường chỉ còn lại mấy cái xe nhà kéo chạy lơ thơ thôi.

Hỏi ra là nguyên thành phố nầy cũng không phải đó hội chi mấy, mà số xe kéo lại nhiều, nên chi ngày thường cu ly phải kéo xe không chạy khắp mọi đường để kiếm hành khách, hoặc tìm đến các công sở để rước các quan viên thì mới đủ nhựt dụng và đủ nạp thuế.

Nay có lịnh quan trên nghiêm cấm, không cho kéo xe dọc dương, bắt phải để dồn lại mấy chỗ mà lính trên đã định, để chờ hành khách tới đi thôi, vì thế nên bọn nầy không còn hi vọng, mà phải kiếm nghề khác làm ăn.

Chưa biết rồi nữa ra sao?... Nếu cứ thế mãi, thì e bất tiện cho khách đi đường và cũng hơi nhọc qui-thể của các bác quen thói phong lưu, cùng là các Quí quan, Quí phu nhơn vậy.

Một người hành khách (Xách hai cái va-ly, mà kiếm xe không có) lại cảo

NHA-TRANG

Có thiệt đau không?

Vừa rồi một người lính khố xanh đau nặng, đều quan nhà thương coi nói rằng vô bịnh, nhưng cách ít hôm sau thì mất. Ôi! đau ốm đến nhà thương để điều trị mà gặp phải người có trách nhiệm không biết lòng vì nghĩa vụ thì mong sao lành mạnh được! Chán quá!

N. K.

BẮC-KỲ

HANOI

Việc 12 người bị bắt ở Moncay

Đến sáng hôm thứ ba 6 Décembre này, tòa Thượng-thẩm họp sẽ xử lại việc 12 người bị bắt ở Moncay bị cáo định trốn sang Tàu.

Vì hồi giam ở Haiphong thì một người là M. Ng. khuông-Trực chết, nên nay còn có 11 người đã bị tòa án trừng-trị làm án tử 8 tháng đến 15 tháng tù.

Người Tàu muốn đặt lãnh sự

Hôm mới rồi các bang người khách đã họp ở hội quán Quảng-Đông bàn về việc xin đặt lãnh sự. Sau khi bàn định xong có làm một bức thơ khá dài để gửi về cho chính phủ Trung-hoa xin thương thuyết cùng chính phủ Đông-dương về việc ấy, nếu khi thương thuyết xong thì tòa lãnh sự đó sẽ đặt ở Hanoi hay Haiphong.

T. N. D. B.

Thượng-hội - đồng Pháp Xiêm

Nay mai Thượng-hội-đồng Pháp Xiêm sẽ họp tại Vientaine. Hội-viên Pháp thì có M. Bosc (Khâm-sứ Ai-lao) và M. Garraud (làm tại phủ Toàn quyền). Hội-viên Xiêm thì có một viên đại-biểu cho quan Ngoại-giao bộ tổng-trưởng và quan Tổng-đốc Xiêm tại xứ Ai lao thuộc Xiêm.

NAM-KỲ

SAIGON

Hội chợ Saigon

Hội chợ Saigon sẽ mở từ bốn giờ chiều hôm 17 tháng 12. Đến ngày 19, ông Monguillot sẽ thiết tiệc ở phủ Toàn-quyền để đãi các quan chức và các nhà thương mãi dự hội. Trong mấy ngày hội, sẽ có bày nhiều trò chơi như tập thể thao, đá gà v. v....

Ngày 11 tháng 11, các nhà thương mãi và thân-hào an-nam đã họp tại nhà hội-quán của hội công-thương Nam-kỳ để bàn định cuộc nghinh-tiếp các đại-biểu và các thân-hào các xứ đến dự hội chợ.

Hội-đồng đã đặt ban tổ chức cuộc nghinh tiếp và đã định chương trình cuộc nghinh tiếp ấy.

Đại khái như thiết tiệc và hát để đãi khách các xứ đến, tổ chức các cuộc du ngoạn và các cuộc chơi khác. Hội-đồng định lập hội đồng riêng ở các tỉnh để tiếp rước các khách dự hội chợ đi du lịch.

DANH SÁCH CÁC NGƯỜI HẢO TÂM GIÚP DÂN BỊ LỤT THANH-HÓA

MM. Nguyễn sĩ Tuấn	Trésor Huế	1$00
Nguyễn bá Dam	—	0.50
Nguyễn khoa Tự	—	1.00
Đặng văn Dược	—	0.40
Trần đình Sâm	—	1.00
Ng. tăng Luyện	—	0.50
Nguyễn khắc Tự	—	2.00
Trần bá Niên	—	0.20
Hoàng xuân Ba	—	0.20
Henry Richard	—	2.00
Ng. đình Luyện	—	0.50
Ng. khắc Vinh	—	1.00
Phan văn Kính	—	0.50
Hồ Văn	—	1.00
Đặng ngọc Vinh	—	1.50
Nguyễn Vinh	—	0.50
Nguyễn quang Hoành	—	0.50
Lê bá Y	—	0.50
Ngô đức Phiếm	—	1.00
Lê văn Đính	—	1.00
Lê văn Đính	—	1.00
Trần đức Chương	—	0.50
Ng. quang Soong	—	1.00
Eugene Thoi	—	0.50
Trần trọng Bảo	—	1.00
Ng. thiên Lợi gerdien de ca sse		0.40
Huỳnh văn Siêu	—	0.50
Ng. kim Luyện	—	0.50
Nguyễn Cảnh	—	0.50
Đoàn Trộp	Hàn on	0.40
Hoàng Kiều	—	0.50
Nguyễn Triêm		0.50
cộng		21$00
Cộng số trước		206.30
Tổng cộng		227.30

NHÀN - ĐÀM

Một giấc chiêm-bao

Đêm đông vắng vẻ, trong văn phòng giấc cô-miên thiêm thiếp. Bỗng đâu có ông một bước vào, tay cầm lá cờ nhị-thể trỏ vào tôi mà nói: « Ta đến đây nói cho người biết ». Tôi dựt mình chưa biết là ai, những nghe dong nói thì đoán ngay là một ông « cha mẹ » chi đây. Song nhìn thấy ông này có vẻ một vị chơn chánh quân-tử, chứ chẳng phải ra phường giá áo túi cơm: tôi mới chào ông mà rằng:

— « Đêm khuya ông đến tôi có việc chi? — Chẳng có chi lạ, chỉ đến đây thuật chuyện cho người nghe thôi. — Thế ông ở đâu? — Ta là Thổ-địa du-thần đây, đâu ta cũng có ở. » Bây giờ tôi ngạc-nhiên run lập-cập, trống ngực đánh đi-dùng, vội vàng khăn áo chỉnh-tề, trần nước bưng ra, nhưng cũng giữ vững tâm mà hầu chuyện. — « Thưa ngài, tôi thực có mắt mà không ngươi, xin ngài miễn chấp. — Ngươi cứ ngồi mà nghe chuyện: Số là ngày vừa rồi, ta đi qua có nghe người than-trách trời đất rằng bất công, người ta thì tự-do độc-lập mà nở để riêng nước-nhà người chịu bề cực-khổ lầm than.

Ngày đại-hội đồng vừa rồi ta lấy lời ngươi mà tâu cùng đức Ngọc-hoàng thì ngài phán rằng: « Nó oán-trách ta nhứ thế cũng phải, song nó biết một chưa biết được mười, chớ ta đây vì thương nhơn loại nên rộng mở đạo trời để dắt sinh linh lên đường đạo-đức; nhưng chúng nó thực quá ngu xuẩn, nhứt là ở chốn hương thôn, hễ dạy về đạo-đức luân-lý thì cho là lời không, nói về hợp-quần ái-quốc thì cho là viển-vông, nói về tự-do độc lập thì cho là quốc-cấm, nếu nói đến lái-buôn tửu-sắc, tửu điếm trà-đình thì cho là ngày Nghiêu tháng Thuấn. Gia đĩ nào tổng ôn tổng qui, hát bội làm chay, kiện thưa vất vả, tốn biết mấy công, bao biết bao của mà lại cho là thú-vị, vui vầy. Thói Du thần vâng lời ta xuống rao cho sanh linh biết rằng: Từ rày sắp tới chung nó phải biết dưỡng-tính tu-tâm hồi mình khử-ác, nghìn người một tính, trăm miệng một lời, thương-yêu đùm bọc,... thì một ngày kia sẽ đạt được cái sở-nguyện. Chỉ sợ trẻ nói già giá nói vịt, bụng chẳng như lời, thì nói lầm lại càng hại lắm. Trót đã vài năm cũng có kẻ ra hô-hào dường kia nẻo nọ, song thương hại một cây làm chẳng nên non, đó chẳng qua là làm cho họn..... được mai lơi chứ có biết nói giống là gì?? Ta chẳng biết hạng người ấy nên sắp vào đa-vị nào?? Ta muốn sai Thiên lôi xuống, song dịp nầy chưa tiện... »

— Thưa ngài tôi vẫn biết tôi trách....

— Thôi ta không có nhiều thì giờ mà ngồi tiếp chuyện ngươi, ta mắc việc phải đi đã.

Thưa ngài cho tôi... »

Nói chưa dứt lời, đừa ở vùng gọi: thầy ơi! thầy hởi! dựt mình tỉnh dậy là đấc chiêm bao, nữa mưng nữa sự....

An-thường
PHAN ANH TÀI

ĐỘC-GIẢ LUẬN-ĐÀN

Đạo hợp-quần

« Một cây làm chẳng nên non, ba cây chụm lại nên hòn núi cao ». Muốn núi cho cao, nghĩa là muốn đoàn-thể cho mạnh, thời bắt cả người trong đoàn-thể phải góp sức nhau lại. « Góp sức nhau lại » là « hợp-quần ».

Sinh viên trong trường góp sức nhau lại làm một hội ái-hữu, thợ thuyền trong xưởng góp sức nhau lại làm một hội tương tế, tư bản trong xứ góp sức nhau lại làm một hội thương mãi, nhơn dân trong nước góp sức nhau lại làm một hội cứu quốc: thế là hợp quần.

Trong đạo hợp quần, phải biết hai chuyện: tư cách làm hội viên và phương pháp lập hội.

1. Tư cách làm hội viên. — Hiện nay Annam Ta có nhiều người lập hội, nhưng thường thường công việc trong hội không phát đạt. Như thế là vì ta không có tư cách làm hội viên: nghĩa là:

a) *vì ta không hiểu hai chữ « công-lợi »* — Thí dụ: có mười người góp nhau làm một hội buôn. Mỗi người có 100$, góp lại cả được 1000$. Hội đem 1000$ ra buôn; cuối năm lời được 300$, ấy tức là công lợi. Nhưng lấy 300$ ấy chia cho 10

PHỤC-SINH

(XÃ-HỘI TIỂU-THUYẾT)

Dịch-giả: HOA-TRUNG

Số 29

CHƯƠNG BÁM BẢY (tiếp theo)

Người quen cố muốn mở cửa sổ, nhưng không mở được. Đề-mích-tri lại mở thì được ngay. Ca-tiêu-sa chạy theo gần khoang xe ấy, nhưng người chủ xe xô nàng ra để nhảy lên. Khoang xe cách nàng đã xa, thế mà nàng còn chạy mãi đến cái sân ga. Khi ấy khoang xe sau cùng đã đến nơi, cái đèn đỏ đường sau lướt qua mặt nàng, rồi ngọn gió ngoài thổi xốc vào, bay mất cái khăn trùm đầu. Thế mà nàng còn chạy nữa.

Con bé Mác-sa gọi nàng rằng:

— « Cô ơi cái khăn cô bay mất rồi. »

Ca-tiêu-sa đứng dừng lại rồi hai tay bưng mặt mà khóc nức lên.

— « Ôi! thế là xong! chúng đi rồi, trong cái khoang xe sáng rực ấy, trên cái đệm nhung êm ái ấy, chúng cười, chúng đờn, chúng uống, chúng chơi, còn mình thì gió đập mưa dầm, bàn lầm, trời tối. » Rồi nàng quỳ sụp xuống đất mà khóc. Con Mác-sa sợ hãi quá, nắm lấy áo nàng, vừa kéo vừa nói:

— « Cô ơi! đi về thôi!

« Đợi cho cái xe sau đi ngang, tao sẽ lẩn vào cho mà nghiến quách cho rồi. » Nhưng lúc ấy cái thai trong bụng cựa quậy, làm tức thì bao nhiêu những mối khổ não âu-sầu, những mối chán đời, những niềm tức giận, đều tiêu tan hết cả. Nàng đứng dậy, bịt khăn lại rồi trở về nhà.

Ấy chính cái đêm ghê-gớm ấy đã làm cho Ca-tiêu-sa bỏ gói thanh khiết như vậy mà đổi ra làm con đi đọc ngày nay! Nàng không tin Thượng-đế nữa... Trước kia nàng tin ngưỡng lắm, mà tưởng rằng ai cũng tin-ngưỡng như nàng, đến khi trải cái sự biến-động này thì nàng lại chắc rằng không ai tin Thượng-đế mà những đều nàng nghe giảng về Thượng-đế, những phép-tắc của Thượng đế lập ra đều là khi trá, đều là bất công cả. Nàng nghĩ rằng: ông vậy mà Đề-mích-tri, thường yêu nàng rồi lại bỏ nàng, thế mà còn khá hơn hết thảy mọi người, ngoài ra thiên-hạ đều là hư cả. Những cuộc trải qua của nàng sau này lại làm cho nàng thêm chắc chắn vững đều ấy. Khi nàng không làm việc được như trước nữa thì hai bà thành-chủ đuổi đi; những người từ đó về sau nàng tiếp xúc, nhất là đàn bà, đều chỉ biết tiền tài mà lại hay lợi dụng nàng để kiếm chác; đàn ông thì chỉ thỏa-thích dục vọng để bên; cho đến người vân-đề già có một hồi chung chạ cùng nàng cũng đã nói với nàng rằng cái thi-vị, cái mỹ-cảnh ở đời chỉ là cầu cho thỏa mãn những vật-dục thôi.

Tất cả loài người đều chỉ sinh-hoạt trong sự khoái-lạc, còn những đều họ nói về Thượng đế, về nhân đức đều là hão cả. Rồi nàng tự hỏi rằng vì cớ gì mà loài người lại chỉ muốn làm hại lẫn nhau và làm cho nhau đau đớn khổ sở. Song nàng muốn vất quách cả các tư tưởng ấy đi, bèn hút một điếu thuốc, uống một chén rượu cho khuây, rồi trong người thấy được nhẹ nhàng hơn.

Đến sáng (nay là chủ-nhựt) khi nàng giờ, tiếng còi đánh thức mới nghe thì Cô-ra-lơ-va thức ngay Ca-tiêu-sa dậy.

Nàng vừa đưi mắt vừa hắp cái khí hồi hàm buổi sáng, vừa nói:

— « Thôi! ăn đồ rồi ». Nàng muốn nằm ngủ lại, để cho quên cả mọi việc đi, nhưng sợ hãi đã quen, phải nhổm dậy, ngồi ở mép dường mà nhìn ngơ ngẩn chung quanh.

Bận bà đã dọn cả rồi, chỉ mấy đứa trẻ con thì còn ngủ. Ở ngoài đường cầu tiếng chân người đã nghe đi. Tức thì thấy hai tên phạm đẩy cửa bước vào ra bộ tức dận lắm, nàng cái thùng tiêu lên rồi vác trở ra. Các mụ đàn bà thì đi ra vòi nước ở ngoài để rửa ráy. Mụ tóc hoe dành nhau với một mụ khác ở phòng bên cạnh, la hò chửi mắng ầm lên.

Anh khán thủ nói:

— « Mau đi lên làm lễ.

Ca tiêu-sa chưa bùi tóc xong thì đã thấy ông Phó-giám cầm sổ đi tới. Anh khán thủ nói to rằng:

— « Ra để điểm tên! »

Tức thì tất cả đàn bà các phòng đều ra sắp hàng hai trong đường cầu; rồi gọi tên.

Xong đó, mụ khán-ngục đến để dẫn họ lên làm lễ. Tất cả đến hơn hai trăm người, mặc áo trắng, bịt khăn trắng cả, Ca-tiêu sa và Phơ-ni-ca đứng ở đầu hàng. Cũng có một vài mụ mặc áo nhà quê, đó là vợ những người bị tội đó, được vào ở đó để thăm chồi sang Tây-ba-lợi. Khi đi đến tam-cấp nhà thờ, ai nấy đều làm thinh, vừa làm dấu, vừa trèo lên để bước vào. Trong nhà thờ đèn thắp sáng choang. Họ chia nhau ngồi cả ở bên hữu. Một chập nữa, bọn tù đàn ông mặc áo trắm cả, cũng vào và ngồi bên tả và ở giữa. Có mấy tên phạm nặng, đầu cạo trọc, chân đeo xiềng, phải dẫn lên ngồi trước hết. Trong nhà thờ lặng phắc, một hồi, chỉ nghe có tiếng người xỉ mũi, tiếng trẻ con và tiếng xiềng xích mà thôi. Nhưng được một lúc thì mấy người ngồi đứng dẹp lại hai bên để chừa một lối đi cho ông Giám-ngục bẻ-vệ đi vào đàng trước.

Mác-sa bắt đầu làm lễ.

Mật-lô-va đứng ở đứa, nhìn lên chỉ thấy lưng mấy người đứng trước mà thôi. Khi tất cả mọi người đều đi lần lượt lại Thánh-giá để hôn thì nàng thấy thể vui khuây được một hồi: nào ông Giám-mục, nào các Khán-thủ, các Khán-ngục, nào các phạm đàn ông đàn bà, ai cũng đi hôn cả, có một người râu hoe hoe, là chồng Phơ-ni-ca, vừa đi vừa để mắt nhìn vợ cả vẻ thảm-thiết lắm.

(Còn nữa)

người, mỗi người được 30$00 thời « công lợi » lại thành ra « tư lợi ». Thế là « công » tức « tư », « công lợi » « tức » tư lợi ». Đã là « tư lợi », đã là « của mình », thời mình phải lo. Lo việc ấy tức là lo việc mình ; hết công hết sức với hội, tức là hết công hết sức với việc của mình.

Nói rộng ra, lấy một đoàn thể lớn như một nước mà bàn, cũng thế. Nước về vang, hai chữ « Annam » mình mang, người ta kính trọng, thế là « danh » mình được thơm. Nước phú-cường, cách làm ăn mình không ai ức hiếp, thế là « lợi » mình được to. Nước tự do, sự tư tưởng mình không ai ngăn trở, thế là « trí » mình được mở.

Người nước ta phần nhiều không hiểu được như thế. Tưởng rằng « công lợi » là một cái lợi « tinh thần » cái lợi « không thấy », cái lợi không dính gì với mình, chỉ sợ « lương-tâm », sợ « chúng nói » mà phải góp tiền góp sức, còn trong bụng thời đã quyết rằng : tiền ấy sức ấy là vật mất rồi. Vì thế nên chỉ có chân trong hội mà trí-não không nghĩ đến hội, nói « ái-quốc » « đồng-bào » mà trí-não không nghĩ đến nước. Không nghĩ đến như thế là vì phân biệt « tư lợi » với « công lợi » ; mà phân biệt như thế là sai.

B) Vì ta hay nghi nhau. — Nghi là vì không biết. Không biết sinh sợ. Sợ tức yếu hay dốt. Yếu có cách làm mạnh, dốt có cách làm thông. Cách ấy là cách « chịu khó ». Chịu khó nghĩa là : xem ngó dò tra ». Hay « xem ngó dò tra » thời « không biết » hóa ra « biết ». Mà đã biết rồi thời không « nghi » nữa. Nói tóm lại : dã họp nhau làm hội mà muốn đừng nghi nhau, thời người nào cũng phải hết sức lo việc hội.

Nhiều kẻ nói : Annam hay ăn dan xỏ lá. Nói như thế là sai. Đời nào cũng vậy, xứ nào cũng vậy. « tính xấu » người vẫn có, bọn ăn trộm ăn cắp vẫn có. Nhưng người các nước làm hội, ít bị trộm cắp là vì người các nước biết phòng nhau, biết « xem ngó dò tra » nhau. Nghĩa là « khôn ». Còn người nước ta làm hội, thời hay bị « trộm cắp ». là vì người nước ta nhác, không chịu khó, nghĩa là « dại ».

Người nước ta lại còn có bệnh sợ « lợi dụng ». Từ khi nước ta có phong-trào tập hội, thời đi đến đâu cũng nghe hai chữ « lợi dụng », đọc tờ giấy nào cũng thấy hai chữ « lợi dụng ». Anh Giáp tính hay lợi dụng, anh Ất bị lợi dụng : đó là những tiếng rên rỉ của nhiều người.

« Lợi dụng » là nghĩa gì ? xét cho kỹ thiệt không có. Tôi gọi một anh-xẩm đến hát. Hát xong tôi phải trả 2$00. Thế mà nói rằng tôi bị anh-xẩm « lợi dụng » thời không ng la. Nói rằng tôi lợi dụng tài hát anh-xẩm, anh-xẩm lợi dụng đồng tiền của tôi, thời được. Nhưng cách lợi dụng ấy, đời nào, xứ nào, ngày nào, phút nào cũng có, nghĩa là cách lợi dụng ấy chính là « sự sống » của con người.

Nói rộng ra thì việc hội bè cũng vậy. Có ba người họp nhau lại làm một hội. Anh A mục đích theo lợi. Anh B mục-đích theo danh. Anh C mục đích theo một ý tưởng. Đến khi hội được phát đạt, thời anh A được lợi, anh B được danh, anh C được đạt ý tưởng mình. Thế là ba anh đều có phần, ba anh « lợi dụng » nhau, nghĩa là ba anh « sống » với nhau. Anh nào khôn, biết chịu khó, thời được phần nhiều. Anh nào dại, không biết chịu khó, thời chỉ có phần ít. Nói tóm lại, muốn khỏi bị « lợi dụng », thời chỉ có một cách, là hết sức lo việc Lội.

Lại có người lập hội chỉ tìm hạng « đồng tâm » với mình, được như thế thời thú vị thiệt. Nhưng phải biết rằng : « tâm » là một vực sâu không đáy, trong 1500 triệu con người sống trên mặt đất, chắc đã có hai người mặt mũi ta nhau chưa, mà nói chuyện « tâm » ?

Có lẽ có người « đồng tâm » thiệt. Nhưng dò tra cho ra thì tôi sợ quả-đất đã bỗ mất rồi, còn thì giờ đâu mà lập hội.

(*Còn nữa*)

TIỂU-TIÊN

PHỤ NỮ DIỄN ĐÀN

GƯƠNG-NỮ-GIỚI

Một nhà nữ binh

(*Dịch trong sách Tàu*)

Con gái nước ta vẫn quen có tánh yêu điệu, những việc lớn thuộc về việc quân, việc nước không mấy người quan tâm đến. Cuộc khởi nghĩa năm Tân-Hợi, bọn phụ nữ ta mới biết phấn chấn, hết sức đổi sự lầm lỡ trước, nào tổ chức đội Bắc phạt con gái, cũng là đội Cảm-tử, sự tích rõ ràng thiệt đủ phóng một tia sáng trong nữ giới nước ta vậy.

Nàng Ngô-tín-Phương người đất Đài-bạn, xuân xanh mới trăng tròn lẻ, kết-duyên với Hàn-chí-Siêu là người trong làng. Hàn vốn là một cậu quới-công-tử, quen ăn trắng mặc trơn, an hưởng cuộc vinh-hoa. Nàng thường lấy đều đại nghĩa khuyên chồng, nhưng chồng không nghe. Từ đó nết thu ủ-dột, ngày ngày buồn thảm. Kịp khi Trương-đại-Soái lấy thành Kim lăng, nàng mới qu ết chí tùng quân. Hành-trang đã sắp sửa sẵn sàng, mà chồng còn ngăn trở, nàng mới nghiêm nét mặt mà rằng : « Thời nầy là thời nào ? Há phải là lúc nhi-nữ tự tình ư ? Chẳng không xem nữ-đồng bào ta đều từ-biệt cha mẹ, chồng con, lới chốn chiến-trường hy sanh cho tổ-quốc đó sao ? Em là người thế nào, mà cam chịu thua chị, kém em? Chuyến nầy đi mà sống về cửa ngọc thì hâu-hội còn dài ; chẳng may mà xương bỏ quê người, xác vùi đất khách, chẳng cũng chớ có quá thương. Vì sau lúc một thân em chết, nếu đủ khiến cho hai vạn vạn chị em đồng-bào đều biết tỉnh-ngộ, dủ áo đứng giậy mà rửa mày rửa mặt cho nữ-giới ta tranh đấng cái quang vinh lừng-lẫy thì chánh là hạnh phước cho em vậy ». Nói xong đi ra, reo mình vào đội Nữ-cảm tử, đi lại dong duổi, thân qua chiến-sự đến bốn lần; mũi tên hòn đạn vô-tình đặng được chút ương thừa, nhưng có hội Hồng-thập-tự chữa khỏi. Kịp đến khi dưới thành Tạch-dầu, khói đạn vừa tan, nàng mới về làng cùng chồng tái-hiệp. Duy có cánh tay trái là gãy mất một cái xương, không thể cất cao lên đặng; có người thấy thế mà hỏi thì nàng đáp rằng : « Đó là một vật kỷ-niệm về chiến-sự ».

Nàng Ngô-tín-Phương chẳng phải là một bực anh hùng trong đám cân-quắc đó sao ? Xem mấy lời nàng từ biết chồng sao mà khẳng khái hung hăng đến thế ! Nàng Mộc-Lan có biết, cũng không dám khoe hay vậy!

Đoàn-hiệp (C. G. D. T.)

CHỚP BÓNG LÀM NGHĨA

Nên xem ! Nên xem !

Đến tối thứ ba, 20 Décembre này, trường chớp bóng TAM-TÂN (trước mặt chợ Đông-ba) sẽ có cuộc chớp bóng giúp **Dân bị lụt Thanh-hóa** sẽ diễn tuồng **Le maitre du mystère** Mong rằng đồng-bào kính-thành sẽ lới xem cho đông, trước là lậm đều **nghĩa vụ**, sau để thưởng thức một lớp tuồng rất **thần tình**.

TƯ-TƯỞNG MỚI

CHỦ-NGHĨA DÂN QUYỀN

Của TÔN-VĂN

(*Tiếp theo*)

Trước đời Tam Hoàng ngủ Đế ở Trung-quốc thời loài người ở Ma-li-ba tha mề-à đã dời đến miền bờ sông Hoàng-hà, mới phát sinh ra cái văn-minh Trung-quốc ở miền đất ấy thì có thiên-tai, tức là phải chịu tai hại mưa gió bão-lụt. Loài người muốn cho được khỏi cái tai hại thì phải tranh với trời. Muốn tránh mưa gió thì phải làm nhà cửa, muốn giữ rét lạnh thì phải làm đồ mặc, loài người đến lúc biết làm nhà ở biết làm đồ mặc, thì đã tiến hóa rồi. Nhưng vì thiên tai bất thường, muốn giữ cho khỏi cũng khó lắm, một trận bão lớn thì nhà cửa xiêu hết, một trận lụt to thì nhà cửa trôi hết, một trận lửa to thì nhà cửa cháy hết, một trận sấm thì nhà cửa gảy hết. Nước lửa, gió sấm, bốn cái tai hại ấy, người đời xưa chưa hiểu lẽ thế nào, mà nhà cửa thì làm bằng cây, bằng lá, không có thể chống chỏi được bốn cái tai hại ấy, cho nên người đời xưa đối với thiên-tai không có phép gì mà phòng giữ được.

Nói về cái thời người tranh với thú thì loài người dùng sức mà đánh, đến cái thời người tranh với trời thì dùng sức không được nữa, cho nên loài người lúc ấy lấy làm khốn nạn lắm. Sau có kẻ ra lo việc hạnh phúc cho dân như vua Vũ, tháo nước lụt cho nhân dân khỏi cái hại dầm chìm, vua Hữu sào dạy dân làm nhà trên cây, nhân dân khỏi cái hại mưa lụt. Từ đó về sau, văn-hóa cứ dần dần phát đạt lên, nhân dân cứ dần dần đoàn kết lại: đương thời ấy đất rộng mà người thưa, kiếm ăn cũng dễ, cái vấn đề thứ nhất là cái vấn đề thiên tai, muốn đánh với thiên tai thì không thể dùng sức lực mà được, như vậy mới phát sinh ra thần quyền. Những người thông minh mới xướng ra đạo thờ thần dùng phép cầu nguyện khấn vái mà tránh họa cầu phúc. Lúc ấy cầu nguyện với thần có được gì hay không thì không biết, nhưng vì không có phép gì tranh với trời thì phải cầu với thần, tôn một người nào thông minh lắm đầu như người tù trưởng bọn dân mọi ở châu Phi bấy giờ vậy. Cái chức vụ người ấy chỉ chuyên về cúng lễ cầu nguyện ; lại như xứ Mông-cổ xứ Tây-tạng ở Trung-quốc, nhân dân đều tôn ông Phật sống làm vua, đó là lấy thần mà cai trị dân. Vì thế cho nên đời xưa nói đến việc gì là việc lớn của nước nhà thì thứ nhất là việc cầu đảo, thứ hai là việc đánh trận.

Trung-hoa-dân-quốc thành lập đã mười ba năm, hoàng-đế đã bị đánh ngã rồi, hiện nay không có quyền vua nữa. Nước Nhật-bản bây giờ cũng còn là quyền vua, cũng còn lễ thần, cho nên ông Hoàng đế Nhật-bản gọi rằng « Vua trời ». Vua Trung-quốc cũng gọi là « Con trời ». Ở về thời ấy quyền vua phát đạt đã lâu mà cũng chưa thoát khỏi quyền thần. Ông Hoàng đế nước La-mã vốn là một ông thầy đạo một nước, từ khi La-mã mất thì Hoàng đế đã bị người ta đánh ngã, quyền chính đã mất rồi, mà quyền giáo vẫn còn giữ được. Nhân dân các nước cứ vẫn tôn làm giáo-chủ, cũng như ở Trung-quốc ta về đời Xuân-thu các nước chư hầu đều phải tôn nhà Chu vậy. Xem đó thì biết sau cái thời người đánh với thú thì có thiên tai, muốn đánh với thiên tai thì mới sinh ra quyền thần, từ khi có lịch sử cho đến bây giờ qua khỏi thời quyền thần thì phát sinh ra quyền vua. Những người võ có sức mạnh cùng những nhà chính trị đánh cướp quyền của giáo-chủ, tự lập làm giáo-chủ khác, hoặc tự xưng Hoàng-đế, lúc ấy là do cái thời người tranh với trời mà đổi ra thành người tranh với người.

(*Còn nữa*)

G. Q. T. X. dịch

VIỆC THẾ-GIỚI

Á-ĐÔNG

TÀU

Tin báo Tàu

(Tin ngày 25 tháng 11

Chiến tranh Nam-Bắc — Phái Nam báo cáo rằng : Nam quân hôm 8 tháng 11 chiếm được Hoàng sơn, Minh-quang hôm 11 chiếm Lâm-hoài quan, hôm 16 chiếm Bang-phu, hiện nay phía nam sông Hoài đã hoàn toàn về phái Nam.

Có điện tin Nam kinh rằng : sáng hôm 20 tháng 11 đội quân Lưu trỉ đã chiếm được Cổ-trấn, quân Sơn đông lui về Giáp cầu ; Hà ứng-Kham đã tới đóng ở Bang-phu. Lại có tin rằng Nam quân mới hạ được Tư châu Phùng-ngọc-Tường đã thân đem ba sư-đoàn đi cứu viện cho Diêm-tích sơn. Phùng có gửi thơ xuống Nam kinh nói đã tới Vạn-thành trong hai Sơn tây.

(Tin ngày 26 tháng 11)

Cải thẩm kịch ở Giang-ninh — Ngày 23 tháng 11, ở Giang ninh các giới có mở cuộc mừng đã đánh đổ Đường-sinh-Trí. Lúc ấy có một bộ phận học sinh diễn thuyết bài xích phái phản-cộng và phái Tây-sơn, rồi tuần hành thị uy. Đội tuần cảnh giải tán không được phải bắn vào, phải năm sáu người chết và bị thương. Đảng quốc dân Thương-hải có mở cuộc Hội nghị xin Chánh phủ trừng trị bọn tự tiện bắn súng.

Trong cuộc nói chuyện ngày 24 vừa rồi tại nhà Tưởng-giới Thạnh (có các yếu nhân dự nhiều) đảng-bộ Quốc-dân có phái người tới yêu cầu phải trừng trị kẻ đã gây nên vụ ấy.

Lý-tế-Thâm đối với vấn-đề Quảng-châu. — Lý-tế-Thâm quyết định đối phó việc Quảng-châu, Lý đã điện sang Nhật giục Tư cảnh Đường kịp giờ về Thượng-hải bàn kế hoạch đánh Trương-phát-Khuê. Lý gửi thơ về Quảng-châu nói độ giảm ba bữa nữa thì về. Việc quân sự ở Tây-giang Lý dục Hoàng-thi-cu-Hùng giờ về Triệu khánh cai quản. Lý đã điện cho Trần-minh-Khu tại Phúc châu (Phúc-kiến) bảo đo đường thủy tới Sán đầu hiệp với Trần tế-Đương.

Lại có tin rằng Lý đối với việc Quảng-châu trước cũng muốn tuyên ngôn, nhưng sau chỉ nói chuyện thường, đại khái nói Trương-phát-Khuê và Hoàng-kỳ-Tường câu kết với đảng cộng-sản, lập thành một cánh, đã đánh lừa Lý và Uông mà gây cuộc chính biến ấy

(Theo T. N. D. B.)

Đảng cộng-sản ở Quảng-châu. — Sau khi chính biến ở Quảng-châu, đảng cộng sản lại hoạt động dữ. Những cờ đỏ và những khẩu hiệu kịch liệt đã thấy xuất hiện, nhất là về phương diện công nhân. Ngày 21 tháng 11 có tập hội tại Trung ương công viện để phản đối Chánh phủ, có rất nhiều đơn nhiều. Cục công-an có phái đội bảo-an đến giải tán, nhưng họ mặc kệ, sau đội bảo an chia nhau ra vây bắt, họ mới bỏ chạy), có bắt được 23 người đã tống giam. Đến ngày 25, khi gần tối họ lại phóng hỏa đốt đến năm sáu mươi nóc nhà ở về Đông đề. Có bắt được 20 người phóng hỏa.

(Theo T. B. T. V.)

Vô-tuyến điện

(Tin ngày 2 tháng 12)

Vấn-đề Mông-Mãn. — Những cuộc thương thuyết của Nhật với Tàu về vấn đề Mông cổ và Mãn châu có lẽ đoạn tuyệt. Chánh phủ Bắc kinh phản đối cái trái khoản của công ty xe lửa Nam Mãn châu đính vay của Mỹ.

(Tin ngày 3 tháng 12)

Nhật đối với Trung-hoa. — Bộ-trưởng bộ binh vụ Nhật đã cùng Thủ tướng điều tra về những cách thức thuộc về một kế hoạch động binh mới, lựa theo tình thế hai phái Nam Bắc đánh nhau ở Bắc bộ Trung hoa thế nào.

(Theo arip)

NHẬT

(Tin ngày 3 tháng 12)

Nhật đối với Nga. — Bá tước Goto đã tuyên bố rằng ông sẽ hết sức làm cho sự giao thiệp Nhật Nga thêm mật thiết hơn.

Những báo lớn ở Đông kinh yêu cầu rằng nước Nga lập tức đình-chỉ sự tuyên truyền cộng sản rồi hãy nói về chuyện giải binh hoàn toàn. Họ mong rằng Bá chuyến này sẽ làm cho Nhật với Nga thêm trước Goto sang thân mật.

(Theo arip)

ÂU-MỸ

PHÁP

(Tin ngày 3 tháng 12)

Tại Hạ-nghị-Viện. — Hạ nghị viện vẫn còn xét Ngân sách bộ binh vụ ông Painlevé phản đối một bản bổ án của nghị viện công-sản rồi nhắc lại cái nguyên lý của cách tổ chức quân đội và hạn ở binh một năm, ông nói rằng ông cự tuyệt tất cả những nghị án nào chủ trương hoãn việc triệu tập các binh trừ bị cho đến khi thi hành lệ một năm. Sau hết Nghị viện đã bỏ 338 phiếu đối với 198 phiếu để phản đối một bản bổ-án của đảng xã hội xin hoãn việc triệu tập binh trừ bị lại cho đến khi định lệ mới đã.

Đảng xã hội. — Liên-hộ xã-hội ở quận Seine đã họp hội nghị dự bị cho cuộc Toàn quốc hội nghị sẽ họp ngày 25 tháng 12. Trong báo « Le populaire », ông Leon Blum đề xuất rằng trong cuộc tuyển cử, lần thứ nhất thì không liên hiệp với ai cả, nhưng lần thứ nhì nếu có phải liên hiệp với đảng cộng sản để chống lại với các đảng khác thì cũng làm.

(Theo arip)

ANH

(Tin ngày 2 tháng 12)

Anh đối với Nga. — Ông Litvinoff là đại biểu Nga ở Hội đồng dự bị cho việc tài binh họp tại Genève, chưng như đã tỏ ý muốn tiếp tục giao thiệp với Anh, rồi hãy giải quyết vấn đề trái khoản. Các nhà báo đã đến phỏng vấn ông Thủ tướng Anh là Baldwin thì ông nói rằng chờ cho nhận được ân văn chắc chắn về lời tuyên ngôn của ông Litvinoff thì mới quyết định được.

(arip)

ĐỨC

(Tin ngày 2 tháng 12)

Truyền ảnh bằng giây điện. — Ở Berlin đã khánh thành một sở truyền ảnh bằng giây điện, đi từ Berlin (kinh đô Đức) đến Vienne (kinh đô Áo). Sự truyền ảnh ấy dùng cái máy « Belinographe » của nhà kỹ sư Pháp là Belin phát minh.

(Theo arip)

THỤY-SĨ

(Tin ngày 3 tháng 12)

Hội-đồng tài-binh. — Hội đồng dự bị việc tài binh đã định triệu họp sang tháng ba năm 1928, các đại biểu Nga và Đức phản kháng lắm. Triều như thế là tỏ rằng đa số các nước cho rằng vấn đề bảo an chưa giải quyết, thì vấn đề tài binh chưa bàn đến làm chi.

(Theo arip

NGA

(Tin ngày 2,3 tháng 12)

Những tàu của vua Nga trước. — Hội đồng các Bộ-trưởng Nội các) đã định bán cả các tàu bè của Hoàng-tộc trước cho ngoại quốc, trị giá là 30 triệu phờ-răng.

Chương-trình đóng tàu mới. — Theo cái chương trình đóng tàu dự định trong hạn 5 năm kể từ tháng 10 năm 1927 thì định đóng 199 chiếc tàu buôn, trị giá là 297 triệu rúp (roubles). Các tàu ấy đều do các xưởng của Xô-viết đóng hết.

(Theo arip)

HOA-KỲ

(Tin ngày 3 tháng 12)

Kinh tế của Hoa-Kỳ. — Bản trình chu niên của ông Hower là Bộ trưởng thương mãi nói rằng kinh tế của Hoa kỳ năm ngoái được phát đạt dữ dội. Ông nói rằng cái « năm tài chính » (année fiscale) hết từ mùng một tháng 7 trước đó, những khoản xuất cũng hơn các khoản nhập cũng đến 716 triệu đồng.

(Theo arip)

Giá rẻ lắm !

Chúng tôi xin kính trình chư qui vị biết rằng bổn công ty có sắm mấy cỗ xe camion đưa khách chở hàng trong hai con đường Tourane Nha-trang và Qui-nhơn-Kontum.

Xe thiệt mới, chauffeurs cẩn thận, người thừa tiếp phép tắc, bộ hành không quan ngại những sự lộn xộn và thất lạc cái gì sau khi đã lên xe.

Ở Tourane xe để tại Hội quán « Thuốc lá », ở Quinhơn xe để hẳng bảo hiểm, ở trước nhà hàng Fiard ; mong rằng khi nào chư qui vị cần dùng xe, quá bước đến mấy chỗ đó thì có người nghinh tiếp, hay là tin cho biết thì có người đón rước.

Giá rẻ hơn người ta nhiều.

Kính đạt

Trung-kỳ-Thiệt-nghiệp-công-ty

Mới Mở !! Mới Mở !!

Kính trình các qui khách,

Bản hội mới mở một Chi-Điểm ngay tại nhà khách-sạn Morin-frères Huế bán đủ các thứ máy hát của hiệu **VICTOR**, và nhiều hạng máy khác nữa, có các thứ đĩa hát đủ các thứ tiếng, đủ các điệu hát như là : Cải-lương Nam-kỳ, Bắc-kỳ, và Trung-kỳ, tiếng Tây, Tàu, Cao-mên, Lào và có bán đủ đồ phụ tùng vào máy hát, vậy xin mời các qui khách chiếu cố.

Kính Cáo

Hội Etablissements Indophono

58 Rue Paul-Bert HANOI

Chi Điểm ngay nhà khách sạn

MORIN FRÈRES — HUẾ

BỊNH QUI DA CÓ THUỐC TIÊN

Hễ ai mắc phải bệnh lậu hay dương mai đã uống thuốc khắp cả mọi nơi rồi mà không khỏi và rất hết nọc, hãy cũng dùng thuốc của bản-hiệu bệnh nặng thế nào cũng phải khỏi và rất hết nọc mà không hại đường sinh dục và thân thể người vẫn khỏe mạnh như thường. Không có mệt mỏi gì cả, hai môn thuốc này hiện đã nổi danh tiếng xưa nay rồi, ai dùng qua rồi cũng khen và chiêu cho bản hiệu chế ra được hai môn thuốc rất là thần hiệu như vậy thật thế không dám nói khoe. Thuốc lậu 1$60 một hộp, dương mai 2$00 một lọ. Bản-hiệu gửi linh hóa giao ngân rất chóng và cẩn thận.

ĐOÀNG-VĂN-ÍCH

67 phố Ninh-xá Bắc-Ninh

ĐẠI-QUANG ĐẠI-DƯỢC-PHONG

46, Boulevard TÔNG-ĐỐC-PHƯƠNG — CHỢ-LỚN - NAM-KỲ

Thượng-Hải Huyết-Trung-Bửu (số 39) Thuốc-Bổ rất tốt

Trăm nước thanh sạch cũng bởi máu mạnh hay yếu, do nơi khí huyết mà ra, khí huyết làm cho cùng trong nước và bên chất gốc thêm lành giống rất mạnh mẽ, vì suy đương lúc chiến tranh nên là phải gây lo nên thứ bổ sức chẳng nên hàm trễ. Vậy thì có thứ thuốc Huyết-trung-Bửu là thiệt, rất bổ huyết cho tạng tâm và thêm nên mạnh trong thân thể. Cũng vì bởi tìm kiếm bổ sức mới đặng thuốc này.

Người ốm yếu da mặt như giấy thì biết rõ phần huyết đã hư rồi. Vậy nên uống thuốc Huyết-trung-Bửu hay bổ thì đã thật trừ nên cả các mặt tốt tươi nhà chẳng uống thuốc lấy làm chính mình nếu đâu ngăn tay bút viết giấy xem cho kỹ các mấy thứ gần đến khi đã uống thuốc đúng 7 ngày thì thấy mau như trước thì thấy tươi tốt hơn. Còn đúng được lâu thì trừ nên mấy hơn uống thuốc bổ gì hết, cần thử thì biết.

Khi chưa uống hãy cầm vật chi nặng trên một yên giờ lâu không nhọc đến khi uống thuốc này đặng bảy ngày lại cầm vật ấy giờ lên như không hề vậy.

Phàm người yếu thì khẩu miệt nói chuyện nên uống Huyết-trung-Bửu phần khi đầy đủ trở nên vui vẻ. Nói chuyện mười đến ba bốn giờ không nhàm.

Còn người huyết hư ít nên đàm đường thì thấy ngực nhảy thoi thóp. Nên uống Huyết-trung-Bửu được một tháng chạy xa một đặm cũng chưa thấy ngực nhảy nữa.

Còn thêm một chứng rất hay như đàm đục thời quá thì thân thấy kém sự, bởi khí lạnh lẽo hết nhờ máu mà sanh ra, hễ huyết kém thì tạn thận kém, nên uống thuốc bổ huyết là uống bổ thận.

Lại còn thí nghiệm cho người và ít của hoặc không tốt uống thuốc này bảy ngày thì vẻ sắc nhiều, hồng la và tốt, người đều bề đường giấy thông khí làm hăm đầy bụng, hoặc ra như làm hồng không đặc, uống luôn một tháng thì huyết nhiều trở nên đỏ tươi và không đầy bụng, mà thì ngày chẳng hề trễ sót.

Nếu uống thuốc Huyết-trung-Bửu được bảy bốn thì tinh thần tốt và đầy lại; thuốc Huyết-trung-Bửu bổ huyết khí nhiều sinh thêm đã hơn hết vậy.

Thường khi con nít mắt sớm tiên thiên đã kém thì sanh nhiều bịnh khó, hoặc đến bốn năm tuổi chưa biết đi đứng, là lại khí huyết chưa đủ, hoặc bịnh cam tích, cũng bởi đó mà ra, con nít từ 2 tuổi đến 5 tuổi khi đã ăn cơm tối phải cho uống thuốc Huyết-Trung-Bửu hiệu con Bướm-Bướm 1 muỗn cà là mỗi ngày uống ba lần pha với nước ấm, thì trừ nên mạnh mẽ và chẳng hề có bịnh chi khác, nhà mua đều đã đến giá không hay đoái đến.

Một người đờn bà đường kinh không đều, hay làm đau bụng, uống thuốc này đường kinh trở nên tốt lắt, và đặc thai, còn như người đờn bà có nghén uống thường, đều sanh đẻ mau mắng và đầy sức mạnh, lại ngày sau đứa con ấy cũng ít bịnh, vì bởi sửa tốt cho con bú tự nhiên nó phải mạnh.

Đờn bà huyết khí hư thì sanh ra rầu buồn nằm ngồi không yên, can hỏa lừng lên làm đau bụng và nhức mỏi cả mình mà uống đặng Huyết-trung-Bửu thì huyết khí tốt lại, can hỏa hạ xuống khỏe khoắn trong mình, và các chứng bịnh nói trên cũng tiêu trừ sạng hết.

Người tuổi trẻ tiền thiên và hậu thiên suy kém hàm đàm đục, khí huyết hao kém sanh ra vàng da mặt, hay xây xẩm tối tăm đưa lưng lồng gối tay chơn yếu đuối phải suy tàng cơn và tàng thần lưng trong óc, lỗ tai lùng bùng, đùng thuốc này được một tháng thì mặt mày tươi tốt lại có sức mạnh và các chứng bịnh đã nói trên đó đều đặng tiêu hết.

Người học hành kín, lo lắng quá độ, thì tâm huyết hao kém sắc mặt như giấy trắng bình ốm mặt vàng hễ dùng thuốc này thì tâm huyết trở nên mạnh mẽ và khí huyết đều có lại, và nở nang hình vóc con người rất nên xinh đẹp.

Một người gia ca huyết suy kém, tinh thần yếu đuối hãy dùng thuốc này thì tự nhiên tóc xanh và rau đẹp.

Cách dùng : xem trong toa thì rõ.

Giá vé nhỏ là . . . . . 1$20

Giá mỗi vé lớn . . . . . 2$00

Chư ông cả mua xin nhìn cho thiệt cái nhãn « CON BƯỚM BƯỚM ».

Ai muốn mua thuốc xin mách catalogue thì nơi lại tiệm Đại-lý ở các thành phố lớn Trung Nam Bắc-kỳ đều có.

https://tieulun.hopto.org

COMPATRIOTES VISITEZ LA PHARMACIE PHAM-DOAN-DIEM A TOURANE

MAGASIN DE SOIERIES
TÂN LỢI
138-140, Bd Tổng-đốc-Phương (CHOLON)

Bổn hiệu bán sỉ và bán lẻ đủ các thứ Hàng Tàu, hàng Thượng-hải thiệt tốt (lãnh, xuyến, trừu, cẩm-nhung, cẩm châu) nhung tơ và nỉ đủ màu. Khăn đội đầu rút và thêu nhiều kiểu khác màu thiệt đẹp.

Trữ bán sỉ và lẻ các thứ màu nhuộm của tây hiệu « Teinture idéale » danh tiếng thủơ nay ở Nam-kỳ.

Bánh hộp biscuits kim thời của bổn hiệu chế tạo không khác nào biscuits mélanges choisis của tây, được nhiều khen ngợi (bán lẻ 0$75 một hộp, mua sỉ có huê hồng).

Bổn hiệu buôn bán đã lâu năm cùng các tỉnh Trung-kỳ và Bắc-kỳ ở xa xin viết thơ thương nghị.

TÂN-LỢI
138-140, Bd Tổng-đốc Phương Cholon

Kính-cáo quốc-dân

Một tấn thảm kịch mới sảy ra.

Thưa các ngài, cái tham kịch nói đây là cốt để các ngài chú ý đến mấy thứ thuốc của hiệu Từ-ngọc-Liên, hiệu chính ở Dâpcầu 46 rue Principale, và chi điểm ở Hanoi, 74 rue Tientsin, như sau này : Thuốc ho trẻ con số 1 rủ trẻ con ho nặng đến dần cũng khỏi, 0$35. — Rượu bổ trị bệnh lê bại số 2, giá 2$00, nhất là các ông bà già và các bà sau khi ở cữ rùng cảng khỏe lạ. — Thuốc đau bụng kinh niên số 13 uống vào khỏi ngay lập tức, 0$50. — Thuốc ly số 5 để trị bệnh kiết ly nặc đi ra máu hay mũi, rủ nặng đến dầu cũng khỏi, giá 0$40. — Thuốc ho người nhớn số 4 giá 0$00. — Thuốc ghẻ số 7 chữa rất dần dị, 0$10. — Còn hai thứ thuốc nữa khắp ba kỳ Trung Nam bắc đều biết tiếng là thuốc lậu số 3, giá 1$50, thuốc tim la số 6 giá 2$00, hai thứ thuốc này rủ bệnh nặng hay lâu năm đến dầu cũng khỏi rứt nọc mà không hại sinh dục.

Các hiệu đại lý. — Tại Trung kỳ (Annam) về tỉnh Vinh nhà M. Lê-đình-Mai ngõ Yên-miếu sau đền Hội-quán, Tourane hiệu Thái-khánh Nguyễn-thị-Huệ phố bờ Hữu-Vị. — Nhatrang Mộng-lương thư quán Vương-gia-Bật. Tại Namkỳ (Cochin chine) hiệu Đinh-thành-Song — Tại Bắc-kỳ (Tonkin) Hải-phòng Hương-hải thư điếm, 92 Boulevard Bonnal — Nam-Định Ích-sinh đường 190 phố khách — Hải-dương hiệu Xuân-khê 65 phố Đông-môn — Hanam hiệu Liêu-châu phố Châu cầu. Tuyên-quang hiệu thợ may Lương-viết-Tú 6 phố Xuân Hòa — Hanoi Kim-đức-giang 83 phố Hàng Bồ — Phú thọ hiệu Phúc Long-Hưng phố Đệ nhị

THI QUẢNG CÁO
CỦA HIỆU HƯƠNG-KỲ PHOTO HANOI

Bản Hiệu định mở cuộc thi này để những ngài có lòng nghĩ đến việc chấn hưng công nghệ nước nhà và yên bản hiệu làm giúp quảng cáo cho bản hiệu.

Xin nói để các ngài dự cuộc thi biết rằng thể lệ quảng cáo chia làm hai thứ :

1) *Làm văn xuôi, văn vần hay câu đối*

Trong những thơ văn đó phải :

a) làm cho đúng sự thực.

b) nói rõ nghề ảnh mỹ thuật hiện thời.

c) cách sếp đặt và cơ quan của bản-hiệu

d) xin đừng làm giài quá

2) *Vẽ bút mực (Dessin à la plume)*

a) vẽ tranh.

b) vẽ khôi hài.

hoặc để đăng báo, hoặc đem in làm giấy quảng cáo và giấy yết-thị.

Những bức vẽ ấy ai trông thấy cũng biết ngay rằng quảng cáo của hiệu Hương Kỳ.

Giải Tặng

Bản-hiệu đặt năm mươi (50) giải thưởng để tặng về văn-thơ và hai mươi (20) giải để tặng về tranh vẽ có giá trị để làm quảng cáo

Văn Thơ

GIẢI NHẤT

1 bức ảnh phóng đại 60x1m00 giá	27$00
1 bức ảnh tráng men 11x13 oval giá	3, 00

GIẢI NHÌ

1 bức ảnh phóng đại 50x60	15, 00
1 bức ảnh tráng men 11x13 oval	3, 00

GIẢI BA

1 bức ảnh phóng đại 30x40.	10, 00
1 bức ảnh tráng men 11x13 oval.	3, 00

GIẢI TƯ ĐẾN GIẢI HAI MƯƠI

1 bức ảnh tráng men 11x13 oval.	3, 00
1 bức ảnh có gương soi 50x70 oval	2, 00

GIẢI HAI MƯƠI MỐT ĐẾN NĂM MƯƠI

1 bức ảnh tráng men 90m/m ronde	2, 00
2 bức ảnh bisautée 55m/m id	2, 00

Tranh Vẽ

GIẢI NHẤT

1 cái máy ảnh 9x12 giá	20, 00
các đồ phụ tùng id	10, 00

GIẢI NHÌ

1 cái ống dòm kính 6x13 giá	12, 00
20 kính positive (rue Indochine)	9, 00

GIẢI BA

1 máy ảnh à pellicule (détective)	10, 00

GIẢI 4 ĐẾN 10

Lấy đồ ảnh hay đến chụp ảnh trị giá 6, 00

GIẢI 11 ĐẾN 20

Lấy đồ ảnh hay đến chụp ảnh trị giá 5, 00

Cuộc thi bắt đầu từ ngày 1er novembre đến 31 Décembre 1927 là hết hạn. Bản-hiệu sẽ chọn một hội đồng kiểm duyệt công bằng để xét, những bài văn hay và những tranh vẽ được sẽ thứ tự đăng lên báo trương để các ngài đến lĩnh thưởng. Những bài văn và những kiểu vẽ không hợp thức, bản hiệu không trả lại.

Hễ ngài nào có lòng giúp xin quá bộ lại cửa bản-hiệu chỗ nhân xin nghênh tiếp vì các ngài có mục kích thì làm quảng cáo mới hợp cách.

HƯƠNG-KỲ
Chủ nhân cẩn kịch
84, Rue Jules-Ferry 84, Hanoi

LIÊN-THÀNH
ĐÔNG-PHÁP-SẢN-VẬT-
Cổ-phần hữu hạn Công-ty.
Tư-bổn 133.500$00

Tổng Cuộc tại	Saigon
Phân Cuộc :	Phanthiết Mũi-né
Phòng phân chất hóa nghiệm :	Khánh hội (Sài-gòn) Thành-Đức (Phan-thiết)
Xưởng chế tạo	Khánh-hội (Sài-gòn) Đức-Thắng, Hưng-long (Phan-thiết) An hải (Phú-hải) Hải-Tân (Phan-ri) Khánh-thiện (Mũi-né) Thành-đức (Phan-thiết)
Phòng nghỉ	

Công ty thành lập đã ngót 20 năm, chuyên nghề chế tạo và bán nước mắm, nước mắm ngon lành, hợp phép vệ sinh, đúng luật nhà nước, đồng nhân chiếu cố, xin nhận rõ nhãn hiệu tam sắc Liên-Thành

Phòng nghỉ thì rộng rãi mát mẻ, rất thích cho khách du lịch.

MÔNG LƯƠNG ĐƯỜNG
Pharmacie et médecin
N°, 80 Rue Daingai-Soctrang.

Bổn đường bán đủ các món thuốc, sống, chín, và cao, đơn, hườn, tán của các nhà trứ danh trong cõi Đông-dương nầy. Trong tiệm lại sẵn có thầy danh y coi mạch hốt thuốc, rất tiện cho các ngài trong lúc cần dùng.

Bổn đường có chỗ hườn thuốc thiên-thời, trị bệnh thổ tả, cho khắp mọi nơi đúng dán lạnh đó, thuốc ấy chỉ cho không, không bán chác gì, nếu ai có bệnh cần kịp, bất luận quen lạ, xa gần, hỏi đến thì bổn đường xin sẵn lòng gởi biếu ngay.

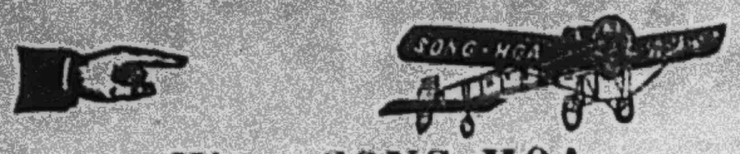

Hiệu SONG-HOA
Số 208, phố khách tỉnh Nam-định (Bắc-kỳ)
Máy nói số 56

Cửa hàng Annam mới mở rất to.

Bản đủ các thứ gấm, vóc, nhiễu, sa tàu, sa tây, satin, kim-ngân-đoạn, thượng hải, cẩm châu, cẩm nhung, cachemires, nhung các mùi, the, lượt, lĩnh, xuyến, các thứ vải không thiếu thứ gì. Hàng mặc tây như các thứ len, các thứ dạ, gabardines, tussors, alpagas, serges, tissus imperméables vân vân. Bản hiệu buôn bán thực thà, bán giá rất hạ, ngài nào ở xa xin gửi hàng lĩnh hóa giao ngân.

Bản-hiệu có sẵn thợ may quần áo tây và quần áo ta rất khéo.

Đứng bán đại lý các thứ hàng nội hóa của nước nhà, xin các ngài sẵn lòng chiếu cố, bản hiệu rất cảm ơn.

THAY ĐỔI MỚI RỒI

Nhà hàng của tôi trước ở Ninh-hòa nay đã đem về Nha-trang đường N° 1 trước mặt nhà hàng máy nước đá của hiệu Stad.

Nhà hàng chúng tôi, buôn bán tạp hóa, đủ các thứ ăn mặc : hàng tàu, tây, nam, bắc. Có bán vật hạng làm nhà cửa như : Vôi gạch, ván vân, có xe bò cho mướn chở hàng hóa, và lãnh hành các công trình. Lại có Garage để sửa xe hơi. Đủ thợ sửa các thứ máy, có thợ rèn, rèn đồ nông nghệ bán nữa. Có bán khoan, bàn tiện vân vân.

Xin các ngài chiếu cố cho người đồng ban được một phần quyền lợi bổn hiệu xin cảm ơn đời đời.

ĐỖ-TRẤP, hiệu nhà là ĐỖ-VINH-LONG dit VIÊN-XIN
Commerçant NHA-TRANG
Thơ và giấy thép xin đề : Mr VIÊN-XIN
Entrepreneur à NHA-TRANG

TO NHẤT Ở ĐÔNG-PHÁP
CỦA NGƯỜI ANNAM

Bản sở chuyên chế các thức peintures ordinaires, laquées, vernis, essence de térébenthine, cire à paquet, chromo - encaustique, couleurs pour peintures et à la chaux etc. . .

marque "RÉSISTANCO"
Hàng thực tốt giá thực hạ.

Envoi de catalogues et échantillons sur demande.

NGUYEN-SON-HA, Fabricant
Bureau : 46 *Bd — Amiral Courbet* } *HAIPHONG*
Usine : *Route de Lach-Tray*
Adresse tél. Sonha — Haiphong — téléphone 208

TÂN-LỢI
TAILLEUR
120, Rue d'Espagne SAIGON

May đồ tây phục, theo kiểu kim thời, đã khéo lại mau, laine nỉ đủ thứ.

Tại châu thành Mytho (Nam-Kỳ) có Nhà Thuốc Tây
PHARMACIE NGUYÊN - VAN - TRI

SẴNG CHỮA TRĂM NGÀN BÀI THUỐC LẠ

1 Đó là nơi sắt xứng đáng cho Đồng-bào tới lui giao thiệp vì tại đó có bán sỉ và bán lẻ đủ các thứ thuốc Tây, y như các Đại Dược Phòng Langsa ở Saigon vậy.

2 Là nơi đáng cho đồng bào tin cậy, vì ông chủ nhà thuốc nầy là Bào tế sư có Bằng cấp chuyên môn về nghề bào chế, đã có làm việc tại kho thuốc của Nhà-nước ở Chợ quán lâu năm, nay đích thân người đứng coi BÀO CHẾ CÁC THỨ DƯỢC LIỆU Y THEO TOÀ QUAN THẦY.

3 Là nơi đồng-bào sẽ vui lòng lại vãng, vì ông NGUYỄN-VAN-TRI, là người Annam, tánh tình vui vẻ, biết tiếp vật đãi nhơn, cử chỉ khoan hòa, việc mua bán rất thật thà ngay thẳng. ĐỒNG BÀO ! MUỐN HỎI THĂM CÁCH DÙNG THUỐC MEN ÔNG SẴNG LÒNG ĐÁP TỪ

4 Ấy là một ngôi hàng mà đồng-bào ta nên chiếu cố, hãy vun giúp cho đường thương mãi của Annam mình, dặng để làm gương cho đoàn hậu tấn.

XIN CON HỒNG CHÁU LẠC, NHỚ GIỐNG LẠC HỒNG !

ĐỖ NGỪA MUỖN MỘT BỊNH PHÒNG KỲ

Đồng hồ bỏ túi

Máy rất tốt

Giá bán ?

Bảo hành 5 năm

Bán tại hiệu :

LY-SENG-BAO
42 Phố hàng Bồ — HANOI

CŨNG KHÔNG LẠ CHI

Xưa nay các ngài đâu đâu cũng biết hiệu chúng tôi chỉ bán hàng tơ lụa, vải vóc, gấm nhiễu, hàng Tây, hàng Tàu, hàng Việt-Nam, hàng nội hóa, mà nay lại thấy bán dầu thì lấy làm lạ, nhưng cũng không lạ chi.

Nguyên chúng tôi nay có làm đại-lý hãng dầu " Á Tế Á hỏa du Công Ty " (Compagnie Franco-Asiatique des Pétroles) là hãng dầu rất có tiếng cả hoàn cầu.

Bán đủ các thứ dầu hỏa như là.

Dầu hỏa hiệu " Con Sò " dùng rất sang trọng.
» » » " Cá Gáy " sáng thật khỏe mắt.
» » » " Cái Mão " thắp hết sức được.
» » » " Hoa thị " bán thậm chí rẻ.

LẠI CÒN CÓ : Dầu Essence Shell tốt tột bậc đáng thắp đèn manchon, chạy xe điện, dầu huile M. C. C. và các thứ mỡ để chạy các máy, máy in, máy cưa, máy điện vân vân ; dầu trừ mối, dầu trừ rết, dầu Je hóa sơn, đèn nến hiệu Tăng-Mao Bougie " Couronne ") là đèn củ, bạch lạp (paraffine) dùng để đúc đèn nến ; đèn Manchon hiệu Tito Landi. — Lại biết sửa các thứ đèn đất và đèn manchon rất tài tình lanh lẹ.

Giá cả thực thà, tiếp rước tử tế, bán sỉ bán lẻ đủ cách, ai là quí khách biết thương người đồng bào Việt Nam ta mới bước đầu lên đường thương mại, xin chiếu cố đến hiệu chúng tôi là hiệu :

AN-NHƠN *Rue Paul Ber, Huế (Bán hàng lụa)*
Quai Đông Ba Huế Bán dầu đèn)
Téléphone N° 59

Gởi thơ, mandat, colis đến AN NHƠN Rue Paul Bert thì đề tên M. Nguyễn nhơn-Cung
Gởi thơ, mandat, colis đến AN-NHƠN Quai Đông Ba thì đề tên M. Bảo-Bác

Cẩn Cáo. Nguyen-nhơn-Tư

PHARMACIE PHAN-VAN-GIAO
HIỆU BÀO-CHẾ
THANH-HOA — ANNAM

HỎI AI LÀ KẺ VIỆT-NAM

Là Hiệu Bào-chế thuốc tây của ông Phan-văn-Giao, nguyên bào chế ngạch y-tế, độc-lực tổ chức lên.

Có đủ các thứ thuốc rất tốt và thật tươi của các nhà đại dược-phòng trứ danh bên Pháp chế ra chuyến tầu nào cũng có thuốc mới gởi đến.

Bán giá rất phải chăng vì những phụ phí vô ích, đều giảm bỏ cả, mà chủ nhân bao giờ cũng sẵn lòng mách bảo các bệnh nhân trong lúc cần cấp mà chưa mời kịp hay mới không được quan thầy thuốc.

Đồng bào ta nên chiếu cố, trước là được thuốc tốt, sau vừa được vui lòng giúp một người Việt-Nam.

XIN HÃY GIÚP NGƯỜI NAM VIỆT

Người Nam xin hãy giúp người nước Nam.

Hiệu chúng tôi có bán đủ đồ tạp hóa và hàng, tơ, lụa, nhứt là đồ ăn mặc theo kim-thời như : Faux-cols, Régates, Chemises, Pyjamas, Giầy, vớ, nón vân vân, đủ hạng.

Làm Đại-lý nhiều hãng lớn ở Saigon và ở Hanội bán xe máy và đồ phụ tùng nhiều kiểu đẹp đẽ và chắt giá phải chăng.

Làm Đại-lý cho hãng Etablissements Indophono ở Hanội (Agence pour le Sud Annam) bán máy hát và đĩa hát cải-lương hiệu Victor và Odéon (con chó nghe tiếng hát trong máy mà biết tiếng của chủ nó là một thứ đĩa rất hay có tiếng mà đồng bào ta ưa dùng bấy lâu nay. Lại có trữ bán sức gỗ cất nhà (Tạp-Mộc" và Danh-Mộc) ở xa, ai có cần dùng đều gì xin cứ viết thơ thương nghị, chúng tôi sẵn lòng hồi âm lập tức.

Nay kính
Bazar " LA CONFIANCE " dit TIN-THÀNH
(Annam) Nhatrang
ĐẶNG-LONG-CHÂU, Directeur

ĐÔNG - XUÂN - HƯƠNG
(Hiệu bán thuốc lào)

GIÁ HẠ — THUỐC NGON

Xin mời qui khách chiếu cố !!!

Ngài nào ở xa, bản hiệu xin gởi thuốc theo lối lĩnh hóa giao ngân.

Nguyễn-ngọc-Tuyết
181 - 183 Rue Auvergne, Vinh
(Annam)

NGUYEN-VAN-THONG
DIT TAN-THANH
Faifoo — Annam

Entreprise des travaux en Annam
TRANSPORT D'AUTOMOBILE
LIBRAIRIE CORDONNERIE EPICERIE CHAPELLERIE

Bảo lãnh cửa nhà và kiểu lương đạo lộ.

Buôn bán tạp hóa và cho thuê xe điện.

Imprimerie TIẾNG-DÂN, HUẾ

Directeur Gérant Huỳnh-Thúc-Kháng.